

CAMINS OBERTS

Una Església que somia

Estimats diocesans,

La Sagrada Escripura recull, com a gènere literari, diversos somnis meravellosos. Els qui somien estan cridats a la felicitat. No ho dubto. Josep, fill de Jacob, el petit de dotze germans, era designat pels seus germans com «el somiador». El seu relat ens parla, justament, d'aquell que és capaç de fer un aprenentatge profund al llarg de la seva vida. Des de la traïció viscuda a mans dels seus germans, passant pel temps de creixement a la cort d'Egipte, fins a arribar a l'expressió del perdó i la misericòrdia envers aquells que el van allunyar de la seva família. Josep, «el somiador», és una invitació a no perdre mai l'esperança.

No voldria pas ara convidar-vos a negar una evidència tan gran com el somni. Tots somiem. Tampoc voldria endinsar-vos en el món de la interpretació dels somnis —art molt atractiu per a alguns—. M'agradaria que poguéssim adonar-nos que estem cridats a fer realitat somnis grans. I, més grans que els nostres somnis, n'hi ha un de molt especial: em refereixo al somni de Déu, un món nou on l'Amor és el pa nostre de cada dia. Voldria recordar —abans que seguíssiu llegint— que Déu és Aquell per a qui no hi ha impossibles.

Aquest somni de Déu ha estat relatat en altres ocasions. Em remeto al somni de Jacob, a l'Antic Testament, amb el qual s'expressa aquesta relació real i fluida amb Déu. Em recordo també del

somni de Josep, que accepta Maria com a expressió d'un amor renovat, conscient i fidel. Aquest és el somni de Déu: un món refet per la medicina del perdó.

Això també té a veure amb l'Església. Ella, mare i mestra d'humanitat, no podrà ser mai la que està cridada a ser si oblida Déu i el seu somni. L'Església està cridada a somiar. Recordo que, quan estudiava al seminari, el cardenal italià Carlo Maria Martini, durant el Sínode dels Bisbes dedicat al continent europeu l'any 1999, rememorant les paraules del pastor Martin Luther King, defensor dels drets de la població negra als Estats Units, va expressar el seu somni per a l'Església: més col·legial, per tant, més fraternal; més juvenil, és a dir, amb un cor predisposat a viure en el present; i més dialogant, és a dir, més missionera i menys tancada en si mateixa. En tot cas, aquest somni vingué precedit per una reflexió pública

molt interessant, a través d'uns escrits amb el filòsof contemporani Umberto Eco, sobre la creença dels qui afirmen no creure. Això ve a tomb, perquè els somnis veritables ens mouen vers el futur i, per tant, a sortir de nosaltres mateixos.

Una Església que somia, doncs, és una Església que s'implica amb totes les seves forces a fer realitat la voluntat de Déu i, per tant, surt d'ella mateixa. D'aquesta manera es pretén que Déu, i no més Déu, ocupi el centre

del que ella fa, diu i realitza. Recordo que ens remetem a un somni d'Amor —només d'Amor—, perquè Déu és Amor. Així de senzill.

Estimar és complex perquè xoquem molts cops amb els nostres límits. Estimar ens demana abandonar qualsevol mena de protagonisme.

Sant Joan Bosco, un testimoni ferm de la fe, va viure la seva missió immers en el somni de Déu. Sovint traslladava els seus nombrosos somnis personals en advertiments, però també en recomanacions i conviccions sobre Déu mateix. Una Església que somia és una Església que espera amb coratge que la presència de Déu sigui sempre transformadora. Creieu-me. L'Amor per a tota la humanitat transforma les nostres petiteses. Siguem els somiadors de Déu.

Amb la meua benedicció i afecte,

† **Daniel Palau Valero**
Bisbe de Lleida

NOTÍCIES

El conseller Espadaler s'interessa per l'activitat de Càritas

El bisbe Daniel va acompanyat, el passat 24 de juliol, al conseller de Justícia i Qualitat Democràtica, Ramon Espadaler, en la seva visita a la seu de Càritas Diocesana de Lleida, juntament amb el director de l'entitat, Rafael Allepuz; el secretari general, Francesc López i el delegat diocesà de la Pastoral Caritativa i Social, Joan Carles Nicuesa. A la trobada també hi va participar la directora dels Serveis Territorials de Justícia i Qualitat Democràtica a Lleida, Anna Miranda i Torres.

L'objectiu d'aquesta trobada era conèixer de primera mà la tasca social que desenvolupa Càritas i els projectes més destacats que impulsa per atendre persones i famílies en situació de vulnerabilitat.

En particular, va estar força interessat en conèixer el projecte de les Llars del Seminari, que des de fa uns mesos van passar a integrar-se a l'estructura que gestiona Càritas per atendre situacions de precarietat en l'habitatge.

CAMINOS ABIERTOS

Una Iglesia que sueña

Estimados diocesanos,

La Sagrada Escritura recoge, como género literario, diversos sueños maravillosos. Quienes sueñan están llamados a la felicidad. No lo dudo. José, hijo de Jacob, el menor de doce hermanos, era designado por sus hermanos como «el soñador». Su relato nos habla, precisamente, de aquel que es capaz de realizar un profundo aprendizaje a lo largo de su vida. Desde la traición sufrida a manos de sus hermanos, pasando por el tiempo de crecimiento en la corte de Egipto, hasta llegar a la expresión del perdón y la misericordia hacia aquellos que lo alejaron de su familia. José, «el soñador», es una invitación a no perder nunca la esperanza.

No quisiera ahora invitaros a negar una evidencia tan grande como el sueño. Todos soñamos. Tampoco quisiera adentrarnos en el mundo de la interpretación de los sueños —arte muy atractivo para algunos—. Me gustaría que pudiéramos darnos cuenta de que estamos llamados a hacer realidad grandes sueños. Y, más grande que nuestros sueños, hay uno muy especial: me refiero al sueño de Dios, un mundo nuevo donde el Amor es nuestro pan de cada día. Quisiera recordar —antes de que siguierais leyendo— que Dios es Aquel para quien no hay imposibles.

Este sueño de Dios ha sido relatado en otras ocasiones. Me remito al sueño de Jacob, en el Antiguo Testamento, con el que se expresa esa relación real y fluida con Dios. Recuerdo también el sueño de José, que acepta a María como expresión de un amor renovado, consciente y fiel. Este es el sueño de Dios: un mundo reconstruido por la medicina del perdón.

Esto también tiene que ver con la Iglesia. Ella, madre y maestra de humanidad, nunca podrá ser la que está llamada a ser si olvida a Dios y su sueño. La Iglesia está llamada a soñar. Recuerdo que, cuando estudiaba en el seminario, el cardenal italiano Carlo Maria Martini, durante el Sínodo de los Obispos dedicado al continente europeo en el año 1999, recordando las palabras del pastor Martin Luther King, defensor de los derechos de la población negra en los Estados Unidos, expresó su sueño para la Iglesia: más colegial y, por tanto, más fraterna; más juvenil, es decir, con un corazón predispuesto a vivir en el presente; y más dialogante, es decir, más misionera y menos encerrada en sí misma. En cualquier caso, este sueño vino precedido por una reflexión pública muy interesante, a través de unos escritos con el filósofo contemporáneo Umberto Eco, sobre la creencia de quienes afirman no creer. Esto viene al caso porque los sueños verdaderos nos impulsan hacia el futuro y, por tanto, a salir de nosotros mismos.

Una Iglesia que sueña, pues, es una Iglesia que se implica con todas sus fuerzas en hacer realidad la voluntad de Dios y, por tanto, sale de sí misma. De este modo se pretende que Dios, y solo Dios, ocupe el centro de lo que ella hace, dice y realiza. Recuerdo que nos remitimos a un sueño de Amor —solo de Amor—, porque Dios es Amor. Así de sencillo.

Amar es complejo porque muchas veces chocamos con nuestros límites. Amar nos pide abandonar cualquier clase de protagonismo.

San Juan Bosco, un firme testigo de la fe, vivió su misión inmerso en el sueño de Dios. A menudo trasladaba sus numerosos sueños personales en advertencias, pero también en recomendaciones y convicciones sobre Dios mismo. Una Iglesia que sueña es una Iglesia que espera con valentía que la presencia de Dios sea siempre transformadora. Creedme. El Amor para toda la humanidad transforma nuestras pequeñeces. Seamos los soñadores de Dios.

Con mi bendición y afecto,

† Daniel Palau Valero
Obispo de Lleida

Arrenca el curs a l'IREL a la seva nova casa

L'Institut de Recerca i Estudis Religiosos de Lleida (IREL) ja ha posat en marxa el curs 2026-2027, que enguany s'ha estrenat a la seva nova ubicació a l'edifici de l'Acadèmia Mariana de Lleida, abandonant les antigues instal·lacions del carrer Canonge Brugulat. L'IREL ofereix una ampli ventall de propostes formatives que inclou, estudis superiors en l'àmbit de la Teologia i de la Pastoral, així com cursos, seminaris i cicles de conferències. El primer quadrimestre de formació ja va començar el 7 de setembre amb les classes de Batxillerat, mentre que el màster començarà les seves sessions a partir del 17 de setembre.

Es pot ser alumne de l'IREL fent cursos complets o assignatures soltes, i també hi ha l'opció d'assistir-hi com a oient. S'ofereix la possibilitat d'obtenir una titulació universitària de Grau o Màster amb reconeixement civil, o la possibilitat d'obtenir el títol de DECA, que permet ser mestre de religió.

Pel que fa al Cicle de Conferències, enguany estaran dedicades a «L'Espiritualitat i la Recerca de la

Felicitat». La lliçó inaugural serà el 15 d'octubre a la sala d'actes del Rectorat de la UdL i anirà a càrrec de la psicòloga i teòloga Llum Delàs, que parlarà de «L'Espiritualitat profètica: el compromís amb el món».

El dia 26 de setembre se celebrarà el claustre de professors d'inici del curs, que presidirà el bisbe Daniel.

Llibre de Juan Luis Salinas per aprofundir la relació amb Déu

El secretari canceller del Bisbat de Lleida, Juan Luis Salinas, ha publicat el llibre *¿Señor, lo que Tú quieres me cuesta? Reflexiones sobre cómo acogemos su voluntad*, editat per Claret.

Aquest nou volum dona continuïtat al camí iniciat amb *Senyor, què vols que faci?*, una obra publicada l'any 2015 en què l'autor reflexionava sobre les crides que Jesús adreça als cristians a través dels Evangelis. Si aquell primer llibre se centrava en descobrir què demana Déu a cada persona, aquest segon aborda la resposta humana davant aquesta

crida: una resposta que, sovint, costa d'acceptar, però que esdevé camí de plenitud.

Segons explica Salinas, la idea d'aquest nou llibre va néixer poc després de publicar l'anterior. «Vaig veure que el primer explicava la utopia, allò que Crist ens demana, però faltava la nostra resposta. I vaig pensar: "Senyor, el que tu vols em costa"», comenta. Tot i que el procés d'escriptura es va

allargar durant anys, amb diverses revisions, l'obra veu ara la llum amb la voluntat d'ajudar el lector a aprofundir en la seva relació amb Déu.

L'Arxiu diocesà incorpora el fons de Mn. Ramon Prat

L'Arxiu Diocesà de Lleida ha rebut la donació del fons personal del sacerdot i teòleg lleidatà Mn. Ramon Prat i Pons, que va morir el passat mes de gener als 80 anys després d'una àmplia trajectòria al servei de l'Església i de la reflexió teològica. El fons està format per 82 caixes de documentació que inclouen correspondència, condecoracions, títols acadèmics i nombrosos treballs sobre religió. El fons serà tractat arxivísticament per tal de garantir-ne la correcta conservació i preservació.

Mn. Ramon Prat i Pons va ser, entre altres responsabilitats, fundador de l'Institut de Recerca i Estudis Religiosos de Lleida (IREL), entitat que va dirigir entre els anys 1992 i 2017, així com professor de la Facultat de Teologia de Catalunya, vicari general de la

diòcesi i administrador diocesà fins a l'arribada del bisbe Salvador Giménez.

Calorosa romeria de Sant Jaume

Els carrers del Centre Històric de Lleida van viure, un any més, una de les tradicions més antigues de la ciutat, la romeria dels Fanalets de Sant Jaume. Milers de persones van desafiar la intensa calor, tot i l'avançada hora de la tarda, i van acompanyar la imatge de l'apòstol durant tot el recorregut, en què també van participar els diferents elements del següent festiu lleidatà: els gegants, cap-grossos, cavallets i bastoners.

El moment culminant de la romeria, que es va iniciar a la Rambla Ferran, davant de l'església del Carme, va ser al seu pas pel Peu de Romeu, seu de l'Agrupació Llerdenca de Pessebristes i espai on es conserva el conjunt escultòric, des d'on es va llençar una pluja de pètals sobre el sant que, segons la llegenda, es va clavar una punxa al peu en aquell punt mentre anava de camí cap a Santiago de Compostel·la. Aleshores, segons

la tradició, van ser els àngels qui van fer-li llum amb uns fanalets perquè es pogués treure la punxa.

El bisbe Daniel va acompanyar tota la processó, i al finalitzar el recorregut davant de la Regidoria de Cultura, es va dirigir especialment als joves, convidant-los a ser llum, a lluitar per un món més just i a trobar aquesta llum en la diferència enriquidora d'una societat diversa.

Única missa de l'any al Peu del Romeu

La capella del Peu del Romeu va acollir el dissabte 25 de juliol, solemnitat de Sant Jaume Apòstol i l'endemà de la multitudinària Romeria dels Fana-

lets, la tradicional celebració de l'Eucaristia en honor seu. És l'única missa que s'hi celebra al llarg de tot l'any.

La celebració, que va reunir bona part de la junta de l'Agrupació Llerdenca de Pessebristes i nombrosos fidels, va ser presidida pel consiliari de l'entitat, Mn. Jaume Melcior, i concelebrada per Mn. Santiago Mataix, rector de Bell-lloc d'Urgell. En l'homilia, Mn. Melcior va destacar la capella del Peu del Romeu com un «fanal obert a la ciutat», símbol de fe i de servei a la ciutadania.

Altres pobles i parròquies, com la d'Alpicat, també van fer celebracions amb motiu de la festivitat de Sant Jaume.

Adéu de la Mercè al pare Vicente

La parròquia de la Mare de Déu de la Mercè es va acomiadar a finals del mes de juliol del pare Vicente Zamora, nomenat recentment provincial de l'Orde Mercedari a l'Aragó, i que se'n va de Lleida després de sis anys, deixant un gran llegat d'afecte en la comunitat.

Els assistents, que van fer memòria dels recessos d'Emaús organitzats en aquests anys, van regalar-li una motxilla com a símbol del pelegrí que continua el seu camí, del religiós que va allà on l'Església i el seu orde l'envien.

Durant la vetllada també van compartir un sopar, preparat pel pare Dinis Mário Adriano, i es van intercanviar bons desigs de futur.

REFLEXIONS

El ritual

El ritual solament és comprensible a un cert nivell de repetició. Sols gradualment les realitats profundes desvelen la seva significació. Defensar la repetició és políticament incorrecte, fins i tot, contracultural i es tolera poc, però només la repetició permet comprendre a fons les coses, i comprendre's, a fons, a si mateix.

En la societat de la pressa i de l'acceleració, la lentitud és un contravalor, però també ho és la repetició. Si un contempla veloçment un paisatge, no pot contemplar-lo, perquè la contemplació, com l'aprofundiment exigeixen, necessàriament, lentitud, temps donat a fons perdut.

El ritual necessita el seu temps. No em refereixo al temps físic, sinó al temps espiritual de l'ànima. Hi ha misteris que, per copsar-los, es necessiten anys de vida, temps entregat.

Cal temps per entendre el sentit d'una paràbola, el significat d'una resposta de Jesús. La repetició cíclica dels textos, lluny de ser una monotonia, és una ocasió per assajar la comprensió i assumpció plena de la Paraula.

L'oient ha canviat des de l'última vegada que la va auscultar. Aleshores encara duia el fill a coll. Ara el fill s'ha fet més gran i ha patit la mort del seu pare. La comprensió de la Paraula canvia, varia, es transforma segons la forma del receptor. La Paraula sempre comunica, però no comunica el mateix, ni diu el mateix als oients que es congreguen per celebrar-la i hostatjar-la.

El ritual repetitiu dona, a més a més, l'ocasió d'una reflexió i d'una interiorització en profunditat. És, a més, necessari per aplegar la comunitat i permetre-li celebrar. La repetició és indispensable, perquè el ritual va treballant a la manera d'una gota d'aigua que cau damunt la roca i que, al llarg dels segles, va penetrant en l'experiència humana talment com la font excava els gorgs.

Francesc Torralba
Doctor en Teologia

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA I SANTORAL

14. ■ Dilluns (lit. hores: 4a setm.) [Nm 21,4b-9 (o bé: Fl 2,6-11) / SI 77 / Jo 3,13-17]. Exaltació de la Santa Creu.

15. □ Dimarts [1C 12,12-14,27-31a / SI 99 / Jo 19,25-27 (o bé: Lc 2, 33-35)]. Mare de Déu dels Dolors; sant Nicodemes, mr.; santa Caterina de Gènova, viuda.

16. ■ Dimecres [1C 12,31-13,13 / SI 32 / Lc 7,31-35]. Sant Corneli, papa (251-253), i sant Cebrià (Cipriano),

bisbe de Cartago (249-258), mrs.; santa Edita, vg., princesa; beat Víctor III, papa (1086-1087).

17. ■ Dijous [1C 15,1-11 / SI 117 / Lc 7,36-50]. Sant Robert Bel-larmino (1542-1621), bisbe de Càpua i dr. de l'Església, card. (jesuïta); sant Pere Arbués, prev. i mr. a Saragossa; santa Coloma, vg. i mr. a Còrdova; santa Ariadna, mr.; santa Hildegarda de Bingen, vg. i dra. de l'Església.

18. ■ Divendres [1C 15,12-20 / SI 16 / Lc 8,1-3]. Sant Josep de Cupertino (1603-1663), prevere franciscà conventual, patró dels astrònoms; santa Sofia, mr.; santa Irene, mr.

19. ■ Dissabte [1C 15,35-37,42-49 / SI 55 / Lc 8,4-15]. Sant Feliu de Llobregat: □ Santa Maria de Cervelló o del Socós, verge mercedària, de Barcelona (s. XIII); sant Gener (Jenaro),

bisbe de Benavent i màrtir a Nàpols (s. IV).

20. ■ Diumenge vinent, XXV de durant l'any (lit. hores: 1a setm.) [Is 55, 6-9 / SI 144 / Fl 1,20c-24.27a / Mt 20, 1-16a]. Sants Andreu Kim Taegon, prev., Pau Chong Hasang i altres companys, màrtirs a Corea (1839, 1846 i 1866); sant Eustaqui, l'esposa Teopista i els fills, màrtirs; santa Càndia o Càndida, vg. i mr.

Diumenge XXIV de durant l'any (A)

COMENTARI

«No dic que perdonis set vegades, sinó setanta vegades set»

Segurament una de les coses que més ens costa és perdonar i perdonar a tothom. Però aquest és un dels missatges més fonamentals de Jesús, que trobem també a l'AT. Pere pregunta a Jesús: *Quantes vegades hauré de perdonar al meu germà? Set vegades?* No oblidem que set és nombre de plenitud. Però Jesús contesta: *No et dic set vegades sinó setanta vegades set*, és a dir sempre, donat el simbolisme del nombre set; no són només 499 vegades. I perquè ens sigui més fàcil perdonar posa l'exemple d'un rei al qual *un dels seus ministres li devia deu mil milions*, com podem pensar és una xifra desorbitada, que no podrà pagar mai. Per això demana: *Tingueu paciència i us ho pagaré tot*. Però el rei amb un gran gest de bondat se'n compadís, el deixà lliure i li perdonà el deute. Però aquest ministre troba un company que li deu uns quants diners, no res, xavalla, però exigeix al seu col·lega: *Paga'm tot el que em deus*. I aquí també el deutor li demana (com havia fet ell): *Tingues paciència i t'ho pagaré*. Però ell no en va voler fer cas i el va tancar a la presó. Evidentment el cas va arribar a coneixement del rei que es va enfadar moltíssim i li diu unes paraules ben dures: *Que n'ets de mal home! Et vaig perdonar tot aquell deute. Tu, no t'havies de compadir del teu col·lega com havia fet jo?* I llavors sí manà que el posseïssin en mans dels botxins perquè el torturessin fins que pagués tot el deute. La idea és clara: el que devem a Déu és una quantitat que mai no podem pagar però que ell ens perdona sempre; i nosaltres no hem de perdonar qualsevol deute dels nostres germans que sempre és una menudalla comparat amb el que devem a Déu? Per això, Jesús ens demana *perdonar de tot cor el nostre germà*. Ja la primera lectura ens demana: *Perdona als altres el mal que t'han fet i Déu et perdonarà els pecats quan tu el preguis*. Tot el text és una invitació a perdonar, a no ser rancorós, a compadir-se del germà. Volem més raons per a perdonar de tot cor al nostre germà l'ofensa que ens ha fet per molt grossa que pugui semblar? Déu és tan generós!

Mn. Jaume Pedrós

► Lectura del llibre de Jesús fill de Sira (Sir 27,30-28,7)

És odiós irritar-se i guardar rancúnia, però el pecador ho fa i no vol apaivagar-se. El venjatiu topirà amb la venjança del Senyor, que li demanarà compte rigorós dels seus pecats. Perdona als altres el mal que t'han fet, i Déu et perdonarà els pecats quan tu el preguis. L'home que s'irrita contra un altre home, com pot esperar que el Senyor li retorni la salut? No s'ha compadit d'un home com ell i ara s'atreveix a pregar pels seus propis pecats? Si ell, que és de carn i ossos, guarda rancúnia, qui li obtindrà el perdó quan haurà pecat? Recorda la fi que t'espera i amainarà la teva enemistat; pensa en la mort, i guardars fidelment els manaments. Recordat dels manaments, i no seràs rancorós amb els altres; pensa en l'aliança de l'Altíssim, i no tindràs en compte l'ofensa rebuda.

► Salm responsorial (102)

R. *El Senyor és compassiu i benigne, lent per al càstig, ric en l'amor.*

► Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Roma (Rm 14,7-9)

Germans, cap de nosaltres no viu ni mor per a ell mateix: mentre vivim, vivim per al Senyor, i quan morim, morim per al Senyor. Per això, tant si vivim com si morim, som del Senyor, ja que, si Crist va morir i va tornar a la vida, va ser justament perquè havia de ser sobirà de morts i de vius.

► Lectura de l'Evangeli segons sant Mateu (Mt 18,21-35)

En aquell temps, Pere preguntà a Jesús: «Senyor, quantes vegades hauré de perdonar al meu germà el mal que m'haurà fet? Set vegades?» Jesús li respon: «No et dic set vegades, sinó setanta vegades set. Per això passa amb el Regne del cel com amb un rei que va voler demanar comptes als qui ocupen els llocs de govern. Tot just començava, ja li van presentar un dels seus ministres, que li devia deu mil milions. Com que no tenia res per pagar, el rei va manar que venguessin tots els seus béns, i a ell mateix, amb la seva dona i els seus fills, els venguessin com a esclaus, per poder pagar el deute. Però ell se li llançà als peus i li deia: «Tingueu paciència i us ho pagaré tot.» Llavors el rei, se'n compadís, el deixà lliure i li perdonà el deute. Quan sortia, trobà un dels seus col·legues que li devia uns quants diners, l'agafà i l'escanyava dient-li: «Paga'm tot el que em deus.» L'altre se li llançà als peus i el suplicava: «Tingues paciència i ja t'ho pagaré.» Ell no en va fer cas, i el va tancar a la presó fins que li pagués el deute. Els altres col·legues, en veure-ho, se n'entristiren molt i anaren a informar el rei de tot el que havia passat. El rei el cridà i li digué: «Que n'ets, de mal home! Quan tu em vas suplicar, et vaig perdonar tot aquell deute. No t'havies de compadir del teu col·lega, com jo m'havia compadit de tu?» Llavors el rei el posà en mans dels botxins, perquè el torturessin fins que pagués tot el deute. Això farà amb vosaltres el meu pare celestial si cadascú no perdona de tot cor el seu germà.

► Lectura del llibre del Eclesiàstic (Eclo 27,30-28,7)

Rencor e ira també son detestables, el pecador los possee. El vengatiu sofrirà la venjança del Senyor, que llevarà cuenta exacta de sus pecados. Perdona la ofensa a tu prójimo y, cuando reces, tus pecados te serán perdonados.

Si un ser humano alimenta la ira contra otro, ¿cómo puede esperar la curación del Señor? Si no se compadece de su semejante, ¿cómo pide perdón por sus propios pecados? Si él, simple mortal, guarda rencor, ¿quién perdonará sus pecados?

Piensa en tu final y deja de odiar, acuérdate de la corrupción y de la muerte y sé fiel a los mandamientos. Acuérdate de los mandamientos y no guardes rencor a tu prójimo; acuérdate de la alianza del Altísimo y pasa por alto la ofensa.

► Salmo responsorial (102)

R. *El Señor es compasivo y misericordioso, lento a la ira y rico en clemencia.*

► Lectura de la carta del apòstol san Pablo a los Romanos (Rom 14,7-9)

Hermanos: Ninguno de nosotros vive para sí mismo y ninguno muere para sí mismo. Si vivimos, vivimos para el Señor; si morimos, morimos para el Señor; así que, ya vivamos ya muramos, somos del Señor. Pues para esto murió y resucitó Cristo: para ser Señor de muertos y vivos.

► Lectura del santo Evangelio según san Mateo (Mt 18,21-35)

En aquel tiempo, acercándose Pedro a Jesús le preguntó: «Señor, si mi hermano me ofende, ¿cuántas veces tengo que perdonarlo? ¿Hasta siete veces?» Jesús le contesta: «No te digo hasta siete veces, sino hasta setenta veces siete. Por esto, se parece el reino de los cielos a un rey que quiso ajustar las cuentas con sus criados. Al empezar a ajustarlas, le presentaron uno que debía diez mil talentos. Como no tenía con qué pagar, el señor mando que lo vendieran a él con su mujer y sus hijos y todas sus posesiones, y que pagara así. El criado, arrojándose a sus pies, le suplicaba diciendo: «Ten paciencia conmigo y te lo pagaré todo». Se compadeció el señor de aquel criado y lo dejó marchar, perdonándole la deuda. Pero al salir, el criado aquel encontró a uno de sus compañeros que le debía cien denarios y, agarrándolo, lo estrangulaba diciendo: «Págame lo que me debes». El compañero, arrojándose a sus pies, le rogaba diciendo: «Ten paciencia conmigo y te lo pagaré». Pero él se negó y fue y lo metió en la cárcel hasta que pagara lo que debía. Sus compañeros, al ver lo ocurrido, quedaron consternados y fueron a contarle a su señor todo lo sucedido. Entonces el señor lo llamó y le dijo: «¡Siervo malvado! Toda aquella deuda te la perdoné porque me lo rogaste. ¿No debías tú también tener compasión de tu compañero, como yo tuve compasión de ti?». Y el señor, indignado, lo entregó a los verdugos hasta que pagara toda la deuda. Lo mismo hará con vosotros mi Padre celestial, si cada cual no perdona de corazón a su hermano».